

ACTIEVE BEVOLKING NAAR WERKGEMEENTE

Deze kaart geeft de spreiding van de « beroepsbevolking of actieve bevolking » naar werkgemeente evenals de verdeling van deze actieve bevolking naar sector.

De statistische gegevens zijn afkomstig uit deel 8 van de Volkstelling van 31 december 1970 (Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek). Zij hebben betrekking op de gemeenten die op die datum bestonden en met de gemeentegrenzen van diezelfde datum; alleen voor de Brusselse agglomeratie (19 gemeenten) waren de gegevens per afzonderlijke gemeente niet beschikbaar (wegens technische moeilijkheden om de werkgemeente binnen deze agglomeratie nauwkeurig te bepalen).

Tot de beroepsbevolking behoren « de telplichtigen die, op het ogenblik van de telling, een beroep, ambt of winstgevend activiteit uitoefenden en de telplichtigen die op het ogenblik van de telling werkloos of dienstplichtig waren ». Hun aantal bedroeg 3 637 818 (activiteitsgraad : 37,7 %), resp. 2 559 731 mannen (activiteitsgraad : 54,2 %) en 1 078 087 vrouwen (activiteitsgraad : 21,9 %). Het totaal omvat 80 359 werklozen en 32 900 dienstplichtigen.

Van de totale beroepsbevolking waren er 71 936 personen die werkten in het buitenland, 65 310 personen met veranderlijke werkgemeenten en 51 019 personen waarvan de werkgemeente niet bekend was : deze zijn vanzelfsprekend niet in de gegevens per werkgemeente opgenomen.

De indeling in primaire, secundaire en tertiaire sector werd opgemaakt volgens de in België bij deze telling gebruikte indeling. De werkende beroepsbevolking werd ingedeeld naar bedrijfsafdelingen, d.w.z. naar de rubrieken op een codecijfer van de algemene systematische bedrijfsindeling in de Europese Gemeenschappen (N.A.C.E.).

De primaire sector omvat de landbouw, de bosbouw en de visserij; de secundaire sector omvat de energie- en waterhuishouding, de winning en verwerking van niet energetische delfstoffen en hun derivaten, de be- en verwerkende nijverheid en de bouwnijverheid; de tertiaire sector omvat de handel, de hotels, de restaurants en café's, de reparatiebedrijven, het vervoer en de communicatie, het bank- en verzekeringswezen, de dienstverleningen ten behoeve van ondernemingen, verhuur en de overige dienstverlening. Het aantal personen met « onvoldoende omschreven activiteiten » was verwaarloosbaar klein.

Het aantal actieven per werkgemeente wordt weergegeven door cirkels, waarvan de oppervlakte toeneemt met het aantal actieven. De gemeenten met minder dan 20 000 actieven werden ingedeeld in 8 grootteklassen. Alle gemeenten van dezelfde grootteklasse worden voorgesteld door eenzelfde cirkel, waarvan de oppervlakte beantwoordt aan de centrale waarde van die grootteklasse. Vanaf 20 000 actieven komt de oppervlakte van de cirkels nauwkeurig overeen met het aantal actieven van elke gemeente; dit aantal is vermeld op de kaart. De ongelijke spreiding van de actieve bevolking over het grondgebied, i.h.b. de concentratie ervan in de grote agglomeraties, heeft ons ertoe gebracht het detail per gemeente voor de agglomeraties Antwerpen (311 846 actieven), Luik (199 048), Gent (114 569) en Charleroi (99 785) op een reeks bijkaartjes te geven. De samenstelling van deze agglomeraties (evenals deze van Brussel met 609 922 actieven) is deze van het N.I.S.

Er werd zoveel mogelijk naar gestreefd het middelpunt van de cirkels te laten samenvallen met het officieel centrum van de gemeente. Waar de cirkels elkaar overlappen werd er voor gezorgd dat de verdeling der cirkels in sectoren nog duidelijk zichtbaar blijft.

Voor de verdeling van de beroepsbevolking over de drie sectoren werd, althans voor de grootteklassen 5 tot 8, het procentueel aandeel van elke sector weergegeven. Waar het materieel onmogelijk was de cirkels in te delen (dit geldt voor de gemeenten van de grootteklassen 1 tot 4, d.w.z. met minder dan 1 000 actieven) werden de gemeenten ingedeeld in types zodat ze door één kleur konden voorgesteld worden. De opsplitsing van deze gemeenten in types gebeurde volgens aan de Belgische toestanden aangepaste criteria. De principes volgens dewelke de typologie opgesteld werd, worden hierna vermeld. Bij de keuze van de drempelwaarden, die toch altijd enigszins arbitrair is, werd rekening gehouden met de verdeling van de bevolking van het Rijk over de drie sectoren.

Het aantal actieven naar werkgemeente bedroeg voor België in totaal 3 336 294 personen (nl. 3 637 818 minus de werklozen, de dienstplichtigen, de personen werkend in het buitenland, de personen met veranderlijke werkgemeente en deze waarvan de werkgemeente niet bekend was) en was als volgt verdeeld : primaire sector 1 602 820 (4,81 %), secundaire sector 1 473 204 (44,16 %), tertiaire sector 1 702 270 (51,02 %).

Groep 1 (minder dan 100 actieven) omvat gemeenten die praktisch overwegend agrarisch zijn. Het komt evenwel voor dat in relatieve cijfers de secundaire of tertiaire sector er belangrijk is. Aangezien het hier echter om kleine absolute cijfers gaat hebben we gemeend aan de relatieve cijfers van secundaire en tertiaire sector weinig belang te moeten hechten. Daarom steunt de indeling van deze gemeenten in drie types uitsluitend op het percentage van de primaire sector : agrarische gemeenten (meer dan 35 % in de primaire sector), waar de landbouw praktisch de enige economische activiteit is, naast vanzelfsprekend een aantal elementaire, overal aanwezige diensten; semi-agrarische gemeenten (10 tot 35 % in de primaire sector); gemengde gemeenten (minder dan 10 % in de primaire sector).

Groep 2 (100 tot 999 actieven) omvat voor elk van de drie grootteklassen vijf types : agrarische gemeenten (meer dan 35 % in de primaire sector); industriële gemeenten (meer dan 60 % in de secundaire sector); dienstgemeenten (meer dan 65 % in de tertiaire sector); gemengde gemeenten met een meldenswaardige landbouw (geen enkele van de drie sectoren vertegenwoordigt meer dan het hierboven vermeld %, maar het aantal personen in de primaire sector bedraagt nog 10 tot 35 %); gemengde gemeenten met relatief weinig of bijna geen primaire sector (minder dan 10 %).

Voor de gemeenten met 1 000 actieven en meer werd de cirkel ingedeeld in sectoren, overeenkomstig het % van elke activiteitssector. Op de kaart 1 : 500 000 wordt voor de grote agglomeraties (waar het aandeel van de primaire sector verwaarloosbaar klein is) de cirkel van de agglomeratie gegeven met een lichtere kleurschakering zodat de toestand in de gemeenten rond de agglomeraties duidelijk leesbaar blijft.

De bijkaartjes van de vier grote agglomeraties (zoals reeds vermeld kon dit om technische redenen niet voor de Brusselse agglomeratie) zijn op schaal 1 : 250 000, maar de afmetingen van de cirkels zijn er berekend op dezelfde wijze als voor de cirkels op de kaart van het Rijk.

De kleinste lettertekens werden gebruikt voor een aantal gemeenten met minder dan 5 000 actieven : arrondissementshoofdplaatsen, enkele gemeenten die gekozen werden als richtpunt en alle gemeenten van de grote agglomeraties (op de bijkaartjes).